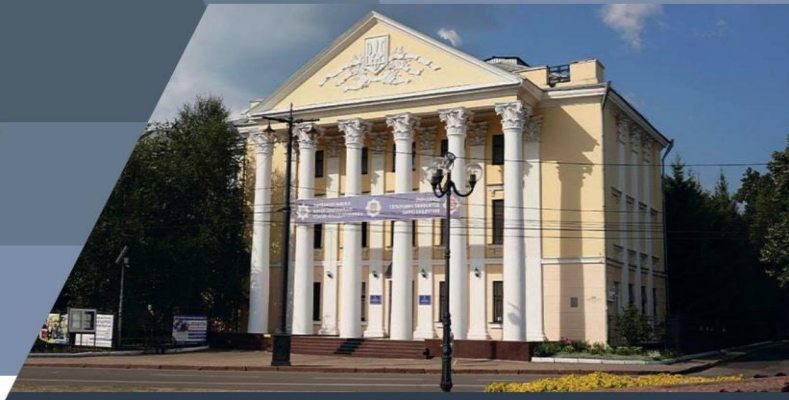

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО
СЕМІНАРУ**

**ПРАВОВА НАУКА І
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ В
УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ,
ПОРОДЖЕНИХ РОСІЙСЬКОЮ
ВОЄННОЮ АГРЕСІЄЮ: ТЕОРІЯ,
ПРАКТИКА, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

24 травня 2024 року

ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**КРИВОРІЗЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ**

**«ПРАВОВА НАУКА І
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ, ПОРОДЖЕНИХ
РОСІЙСЬКОЮ ВОЄННОЮ АГРЕСІЄЮ: ТЕОРІЯ,
ПРАКТИКА, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО
СЕМІНАРУ**

24 травня 2024 року

м. Кривий Ріг

https://arcrimea.org/uk/analytics_ua/2023/04/20/uryadovuj-plan-reintegracziyi-krymu-mizhnarodnyj-vymir/ (дата звернення: 19.05.2024)

12. Про затвердження Положення про Міністерство молоді та спорту України: постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2014-p> (дата звернення: 19.05.2024)

13. Про внесення змін до плану заходів з реалізації Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя: розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 квітня 2023 р. № 288-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/288-2023-p> (дата звернення: 19.05.2024)

14. Реінтеграція Криму: урядові плани та формування механізмів міжнародної підтримки; за заг. ред. Б. Бабіна, Е. Барієва; Кримськотатарський Ресурсний Центр. Київ, 2023. 48 с.

15. Про затвердження Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021-2025 роки та внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 2 червня 2021 р. № 579. ВРУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2021-p> (дата звернення: 19.05.2024)

16. Про схвалення Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. № 312-р від 7 квітня 2023 р. № 312-р. ВРУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/312-2023-p> (дата звернення: 19.05.2024)

ДЕРЕВ'ЯНКО Богдан

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака
НАПрН України, головний науковий співробітник відділу міжнародного приватного права, доктор юридичних наук, професор

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ІНСТИТУТІВ І ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах війни сфера освіти і науки не перебуває у пріоритеті для держави, оскільки усі фінансові, людські, матеріальні, інтелектуальні та інші ресурси мають спрямовуватися за відбиття агресії та захист, а на певних територіях і відновлення суверенітету. У такий час держава вимушено скорочує фінансування, скорочує кількість викладачів і науковців, скорочує

кількість закладів освіти і наукових установ. Така ситуація є негативною, а тому потребує можливого уповільнення та пом'якшення.

Керівництво багатьох закладів вищої освіти (ЗВО) ще до початку війни у 2014 році проводило помилкову політику по відношенню до українських студентів. Так, ще у довоєнні роки, а у воєнні і поготів, багато українських ЗВО вважали знаковим досягненням вступ своїх випускників бакалавріату та магістратури відповідно у магістратуру та аспірантуру ЗВО і наукових установ європейських країн, часто не найрозвиненіших економічно. За статтею 33 Конституції України кожному гарантується право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом [1]. До початку 2022 року громадяни України не були обмежені законом у цьому праві. Сьогодні у цьому праві не обмежені потенційні студентки жіночої статі та особи чоловічої статі, які не досягли повноліття. Стаття 53 Конституції України гарантує кожному право на освіту та декларує окремі особливості здобуття освіти в Україні [1]. Але особи, які на законних чи незаконних підставах залишили територію України, не позбавлені цього права і за кордоном. Через багаторічну рекламу українськими освітянами зарубіжної освіти, небезпечність проживання і навчання у багатьох містах України, бажання уникнути мобілізації і служби у збройних силах у значної кількості молодих чоловіків та інші соціально-економічні причини сьогодні значна кількість ЗВО України незважаючи на відмінну матеріальну базу не у змозі забезпечити набір на навчання у межах свого ліцензійно дозволеного обсягу. Зрозуміло, що такі ЗВО будуть реорганізовуватися або ліквідуватися. Це жахлива реальність сьогодення...

У нашій роботі наводився приклад із правового забезпечення сфер освіти та науки у США другої половини ХХ століття. Тоді США конкурували із СРСР в освоєнні космосу. І певні успіхи СРСР були сприйняті у США як результат недостатньої ефективності сфер освіти і науки. Одразу після цього у 1958, 1963 та 1965 роках було прийнято Закони (Акти) США «Про освіту в цілях національної оборони», про початкову, середню, професійну та вищу освіту. І з цього часу одразу розпочалося постійне покращення фінансового забезпечення закладів освіти у США, а також вирівнювання умов для отримання освіти для різних расових та етнічних груп населення [2, с. 337-338]. І з цих часів переваги США в освоєнні космосу ставали з кожним роком усе більш відчутними. Лідерство США в абсолютній більшості галузей економіки і сфер виробництва є безспірним до сьогодні. Зазначене вище вказує на неприпустимість зниження значення освіти і науки навіть в умовах війни. З метою використання досягнень науки, зокрема й університетської, сьогодні експертна група з питань державно-приватного партнерства директорату інновацій та зв'язків науки з реальним сектором економіки МОН України з допомогою освітніх та

наукових установ вишукує варіанти формування пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності в Україні і додаткових джерел фінансування досліджень в Україні. Від себе можна запропонувати здійснювати формування пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності в Україні за пропозиціями Національної академії наук України, галузевих академій наук, науково-дослідних інститутів та ЗВО – безпосередніх дослідників і пошукачів інноваційних теорій, ідей, моделей, способів тощо, підприємств-потенційних виконавців інноваційних завдань і виробників інноваційної продукції, міністерств, комітетів, інших центральних органів виконавчої влади. При цьому вважаємо, що пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки більше, ніж напрямів інноваційної діяльності через загальнотеоретичні наукові розвідки, що не передбачають промислової реалізації у найближчому майбутньому. Інші, крім загальнотеоретичних, пріоритетні напрями розвитку науки і техніки у переважній більшості випадків повинні співпадати із напрямками інноваційної діяльності в Україні. У такому випадку доцільно їх поєднати. Загальнотеоретичні дослідження у сфері науки та освіти є не менш важливими і потрібними. Українська наука повинна підтверджувати і підвищувати свій рівень та питому вагу наукових робіт серед робіт, представлених в електронних джерелах міжнародних науково-метричних баз. Як різноманітні блогери, ютубери, журналісти мають ціллю постійно нагадувати групам пересічних користувачів мережі Інтернет у світі про Україну та її проблеми, так само вчені повинні нагадувати іншій соціальній ніші – інтелектуальній еліті світу – про існування, розвиток та успіхи української науки.

У зв'язку із зазначеним у попередньому абзаці основним джерелом фінансування досліджень в Україні відповідно до пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності має залишатися Державний бюджет України. Держава, яка не фінансує власну науку та освіту, не може розраховувати на розвиток економіки і навпаки. Саме з Державного бюджету України мають повністю забезпечуватися потреби закладів науки та освіти. А додатковими джерелами підтримки досліджень в Україні відповідно до пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності мають бути фінансові ресурси українських та міжнародних фондів, громадських організацій, приватних спонсорів, інвесторів, випускників ЗВО, суб'єктів підприємництва, зацікавлених у розвитку науки і технологій, та ін. Об'єктивні процеси реорганізації науково-дослідних інститутів та ЗВО, які будуть здійснюватися і вже здійснюються із застосуванням класичних способів злиттів і поглинань, пріоритетом повинні визначати скорочення управлінського та обслуговуючого персоналу, а не педагогічного, науково-педагогічного чи наукового.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Деревянко Б.В. Правове регулювання господарської діяльності навчальних закладів: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.04. Донецьк, 2014. 504 с.

ЦИМБАЛ Тетяна

Криворізький національний університет,
професорка кафедри професійної та соціально-
гуманітарної освіти, докторка філософських
наук, професорка

АКТУАЛІЗАЦІЯ ГУМАНІТАРНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ВІЙНИ

У період історичних зламів, серйозних соціально-політичних змін, запит на висвітлення гуманітарної проблематики у суспільстві значно зростає. Адже події, сутність яких не завжди зрозуміла, породжують відчуття розгубленості. Не знаючи, як протистояти потоку суперечливої інформації, не усвідомлюючи свою роль у сьогоденні, людина втрачає життєві орієнтири. І саме соціально-гуманітарні науки допомагають критично проаналізувати події, зрозуміти їх суть, передумови та наслідки, віднайти своє місце у соціальному просторі, діяти самостійно й відповідально, орієнтуючись на етичні принципи.

Сьогодні, під час триваючої війни росії проти нашої країни, Уряд України наголошує на пріоритетності розвитку та фінансування технічних і природничих наук, необхідності сучасного оснащення війська, захисту цивільного населення і територій, відновлення зруйнованої інфраструктури. Однак успішний розвиток країни неможливий без усвідомлення необхідності формування критичного мислення, без підготовки до комплексного розв'язування суспільних проблем, тобто без серйозної гуманітарної бази. На жаль, у нашому суспільстві ще живуть радянські стереотипи про те, що гуманітарні науки «обслуговують ідеологію», а гуманітарії – це ті, «хто не може вивчити фізику і математику». Такі помилки дуже шкідливі, позаяк гуманітарні науки є основою розвитку незаангажованого мислення, підґрунтям переосмислення специфіки взаємодій людини і суспільства, людини і техніки саме на етичних засадах. Ставлення до гуманітаристики як до пасербиці в освіті, на нашу думку, є серйозною перепоною на шляху до Перемоги і відновлення України. Залишивши поза увагою соціально-гуманітарні науки та навчальні дисципліни, ми можемо посилити наявні